

1. Nevelési feladatok az élelmiszer- és fagazdasági felsőoktatási intézményekben. Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium. Bp. 1973. 13 p.
2. Szakkönyvtári és információs igények és ellátottság az élelmiszer- és erdőgazdaság területén. (Tézisek.) = Mezőgazdasági Könyvtárosok Tájékoztatója. 1970. 3. sz. 11-13. p.
3. GÁL Andorné: A hálózatfejlesztési tevékenység az AGROINFORM-ban. = Könyvtári Figyelő, 1973. 3. sz. 296-305. p.
4. VÖRÖS Györgyné: Eredmények és problémák a mezőgazdasági és élelmiszeripari felsőoktatási könyvtárakban. = Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Könyvtárosok Tájékoztatója, 1972. 1-2. sz. 8-17. p.
5. VÖRÖS Györgyné: Tájékoztató a mezőgazdasági és élelmiszeripari felsőoktatási intézmények könyvtárainak helyzetéről. = Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Könyvtárosok Tájékoztatója, 1973. 2. sz. 1-13. p.
6. A felsőoktatási intézmények és kutatóintézetek együttműködése, az egyetemek és főiskolák tudományos kutatómunkája. Előterjesztés a MÉM Tudományos Tanácsa és Szakoktatási Tanácsa együttes ülésére. (Kézirat.) Bp. 1973. 34 p. 12. mell.

Külföldiek könyvtári ellátása üdülőhelyen

BEHRING Anikó

Az idegenforgalom, az utazás korunk egyik legsajátosabb, legáltalánosabb jelensége. Országunkban a főváros, a Duna-kanyar s a hegyvidéki üdülőhelyek mellett idegenforgalmi szempontból kétségtelenül a legnépszerűbb a Balaton. Statisztikai adatok tömegét lehetne felsorakoztatni, hogy évről-évre mennyit növekedett az itt pihenő kirándulók, üdülők száma. Ahhoz pedig, hogy megállapítsuk a balaton-parti települések óriási fejlődését, statisztika sem szükséges.

A megnövekedett idegenforgalom jelentős gazdasági, politikai, kulturális tényező, 1964 óta önálló népgazdasági ág. Az is természetes, hogy a növekvő idegenforgalom növekvő igényeket is jelent. Mig kezdetben a megfelelő közművesítés és kommunális fejlesztés volt a legégetőbb probléma, ma már azon is gondolkodnunk kell, hogy a nyaralásnak, pihenésnek nemcsak a jó üzlet- és éttermi hálózat a feltétele, hanem a kikapcsolódás, a kulturált szórakozás lehetőségét is meg kell teremtenünk. Nem céloz részletesen elemezni a Balaton-part kulturális ellátását; nyári és téli gondjai elég közismertek. Mindazoknak viszont, akik üdülőhelyi könyvtárban dolgoznak, speciális feladatok, vagy inkább lehetőségük, hogy ehhez a kulturális ellátáshoz a saját lehetőségeikkel hozzájáruljanak. Kétségtelen, hogy a szabadidő eltöltésében minden-

kor nagy szerepe van a könyvnek, olvasásnak. Fokozottan érvényes ez a szabadság idején, amikor esetleg olyanok is könyvet vesznek a kezükbe, akik évközben nem érnek rá olvasni, vagy csak kevés idejük jut erre. A strandokon még 30 fokos hőségben is rengeteg ujságot, könyvet olvasó embert láthatunk, s elég egy 2-3 napos rossz idő, amikor az olvasásnak, mint időtöltésnek is megnő a szerepe.

A legkisebb könyvtárakat kivéve, a balaton-parti könyvtárak állománya mennyiségileg és minőségileg megfelel az idegenforgalom igényeinek is.

A helyi lakosok egy része nyáron leadja olvasójegyt, mert nem ér rá olvasni: nyaraltat, több a kerti munkája, stb. Több éves tapasztalatunk, hogy a nyári hónapokra kieső helyi olvasókat "pótolják" a nyaralóvendégek. 1966 óta kölcsönzünk könyvet üdülőknek letét ellenében (a könyv teljes ára), de tagsági díj nélkül is bárki igénybe veheti a folyóiratolvasót, ahol 89 lap között válogathat, helyben olvashatja a könyveket.

A magyar statisztikai zsebkönyv 1972-es adatai szerint a Balaton parton megfordult 676 090 vendégből 366 880 külföldi volt. A balatonalmádi tanács üdülőhelyi tájékoztatójából megtudjuk, hogy a 73-as üdülővendégek 45 %-a érkezett más országokból. Ezek az adatok figyelmeztetnek, hogy az "üdülővendégek ellátása" címén ma már fele-fele arányban a külföldiek ellátását kell értenünk. A nagyobb könyvtárhoz jogosan elvárható, hogy idegennyelvű anyaggal is rendelkezzenek.

A Balatonalmádi Községi Könyvtár 1968-ban a Megyei Könyvtártól letétbe kapott 60-80 könyvvel kezdte a külföldiek olvasási igényeinek kielégítését. Ettől kezdve a fejlődés érdekében minden évben vásároltunk idegennyelvű anyagot. Jelenleg 65 db angol, 30-30 francia és orosz, és 353 db német nyelvű könyv áll az érdeklődők rendelkezésére.

Az idegenek ellátása 1969 nyarától vált rendszeressé. Nagy gondot jelent e tevékenység propagálása. Bár évek óta szerepel a tervekben, de a községről nincs többnyelvű idegenforgalmi tájékoztató. A könyvtár elhelyezkedése azonban szerencsés, mert az Auróra szálló közvetlen szomszédja. A könyvtár nyitvatartási idejét a nyári szezonban német és orosz nyelven is kiírjuk. A magyar nyelvű könyvtári kalauzban propagáljuk ezt a lehetőséget, így az elterjedt fizetővendég-szolgálat házigazdái is jó aktiváink. Ebben az évben tájékoztatónkba idegennyelvű betétlapot teszünk, s ezt a mozitól a fodrászig, a strandbelépőtől a fagyisig minden forgalmasabb helyen osztogatjuk. Annak ellenére, hogy a külföldieknek szóló propagandánk ilymódon elég véletlenszerű volt, elég szép forgalmat bonyolítottunk le az elmúlt nyarakon.

Tapasztalatunk szerint a német vendégek keresik fel leginkább a könyvtárat. Hogy viszonylag pontos adatokat közölhessek a német könyvek forgalmáról, a kölcsönzési kártyákon szereplő aláírásokat gyűjtöttem ki. Ezek szerint a 353 könyvet 1187 esetben kölcsönözték. Ugy gondolom, minden üdülőhelyi könyvtárban tapasztalták, hogy a nyári időszakban nagyon sok olvasó keres könnyű, krimi-jellegű könyveket. Ilyen szempontból érdekes képet nyújt a német olvasók érdeklődésének elemzése.

1187 kölcsönzés százalékos bontásban így alakul:

magyar irodalom németül:	25,5 %
külföldi irodalom németül:	42,1 %
gyermek- és ifj. irod.:	18,2 %
krimi:	14,2 %
	100, %

A következő évek állománygyarapításánál tehát figyelembe kell venni, hogy itt is szívesen olvassák saját irodalmukat, s az értékes külföldi irodalmat.

Angol és francia olvasónk eddig egyáltalán nem volt. (Bár itt megjegyezhetem, hogy egy angol könyvtáros-házaspár s egy ausztráliai könyvtárosnő nagy örömmel fedezte fel gyűjteményünket.)

Szovjet látogatóink egy szezonban voltak, kéthetenkénti turnusban érkeztek. Első alkalommal az idegenvezető kíséretében keresték fel a könyvtárat, majd rendszeresen jöttek egyénenként is kölcsönözni. Egy-egy csoport buszútszaksor 5-6 plusz könyvvel érkezett, köszönetképpen gyarapították saját könyveikkel állományunkat.

A könyvek mellett a folyóiratok jelentőségéről sem szabad megfeledkezni. S ha valaki megszokta, hogy kedvenc lapjait, folyóiratait megjelenéskor átböngéssze, szabadsága idején sem szívesen mond le erről. A már említett 89 féle folyóiratból 14 db idegennyelvű (ebből 7 db német). Külön statisztikát sajnos nem vezetünk azokról a külföldiekről, akik "csak" folyóirat-olvasásra tértek be. A nagy érdeklődés bizonyosságául mindössze salátává olvasott Hobby, Merian és egyéb lapjaink szolgálnak.

Összegezve: tapasztalatunk szerint nagyon fontos lenne, hogy minden nagyobb üdülőhely könyvtárában valamilyen formában helyet kapjon a külföldi nyaralók ellátása is. Megfelelő anyagi alap hiányában kezdetben a megyei könyvtártól átvett letéti anyag is jó megoldás, sőt tudomásom szerint a Gorkij Könyvtár is szívesen ad letétbe könyveket. Feltehetően még sok évig hiányolni fogjuk a folyóiratolvasás szempontjából legideálisabb libresszókat, de úgy érzem: a legtöbb könyvtár meg tudná oldani, hogy csak a nyári időszakra rendeljen meg néhány külföldi lapot. S ha minden üdülőhelyen elszántan keresik a megoldást a fenti kérdésekre, akkor néhány év múlva talán az lesz az egyik legnagyobb hiányosság, hogy a könyvtárosoknak "csak" alap- vagy középfokú nyelvtudása van.